

*Ковалишин О. Р.,**старший дослідник, кандидат юридичних наук,**старший науковий співробітник**Лабораторії корпоративного права імені академіка Володимира Луця**Науково дослідного інституту приватного права і підприємництва**імені академіка Ф.Г. Бурчака**Національної академії правових наук України**Шподар Ю. Ф.,**аспірант**Науково дослідного інституту приватного права і підприємництва**імені академіка Ф.Г. Бурчака**Національної академії правових наук України*

АСТРЕНТ В СУДОЧИНСТВІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Анотація. Одним з актуальних питань сучасної судової практики є ефективність обраного позивачем способу захисту. Ця ефективність часто залежить від наявності примусового механізму виконання судового рішення, в якому застосований відповідний спосіб захисту. Для стимулювання боржника до реального виконання судового рішення, доцільно запровадити в законодавство України інститут астренту, запозичений з європейського права.

У статті аналізується природа астренту, порівнюється його з іншими подібними поняттями, визначаються механізми, які можуть бути застосовані в рамках чинного законодавства (цивільного та законодавства про виконавче провадження) у випадках, коли судові рішення, що набуло законної сили, не виконується відповідачем, а також оцінюється ефективність таких механізмів.

Автори статті висвітлюють значення інституту астренту в контексті обрання ефективного способу захисту цивільних прав та інтересів у судовому порядку. Робиться висновок, що найважливішим є запровадження інституту астренту у справах, де виконання судового рішення залежить від волі боржника: коли відповідач зобов'язується вчинити дії фактичного або юридичного характеру, не пов'язані з виконанням грошового зобов'язання. Такий обов'язок може існувати в межах речових, зобов'язальних, корпоративних, інформаційних правовідносин, правовідносин інтелектуальної власності та інших.

Також розглядаються питання, які потребують вирішення при запровадженні інституту астренту в законодавство України, зокрема: можливість встановлення астренту за клопотанням позивача незалежно від того, передбачений він договором між сторонами чи ні; наслідки відмови від астренту в договорі; за які порушення може присуджуватися астрент і в якій формі; порядок сплати астренту; звільнення від сплати астренту; принципи призначення астренту; максимальна та мінімальна межа астренту.

На підставі аналізу робиться висновок про те, що розмір астренту визначається як одноразовий платіж або як платіж, що періодично збільшується з плином часу. Після присудження астренту особа може бути звільнена від його сплати за наявності згоди стягувача, оформленої мировою угодою, або у разі об'єктивної неможливості виконання судового рішення. Розмір астренту має визначатися судом

на основі принципів справедливості, співрозмірності, недопустимості отримання вигоди від неправомірної чи недобросовісної поведінки у визначених межах (максимальних і мінімальних), встановлених законом.

Ключові слова: астрент, судові рішення, судова процедура, європейське право, виконання судового рішення.

Постановка проблеми. Наприкінці 2017 року вступили в силу значні зміни як до процесуальних кодексів, так і до статті 16 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) щодо судових способів захисту (абзац 13 частини 2). Внаслідок цього, у судовій практиці позивачі почали активно перевіряти свої способи захисту на відповідність критерію ефективності [3].

Однак зміни, внесені до ЦК, мають суто технічний та фрагментарний характер і потребують подальшого вдосконалення. Це стосується, зокрема, критеріїв, якими слід керуватися позивачу при виборі способу судового захисту, оскільки вони представляють матеріально-правовий аспект захисту і мають бути закріплені на рівні ЦК. Одним із таких критеріїв є ефективність.

Стан дослідження. Дослідження окремих аспектів інституту астренту в судочинстві проводили А. Раєцький, М.В. Ус, С.О. Глотов, Ю.В. Носік, О.О. Воронько, С.В. Грищай та інші. Однак крізь призму його ефективності для судочинства в цілому відповідного аналізу не здійснювалося.

Мета статті – дослідити інститут астренту та його впровадження в судочинстві України, проаналізувати механізми його застосування, а також оцінити ефективність стимулювання боржників до виконання судових рішень за допомогою астренту.

Вклад основного матеріалу. Ефективність способу захисту є важливим аспектом, що входить до принципу цивільного права – захищеності суб'єктивних цивільних прав. Цей принцип знаходить своє відображення у основних засадах цивільного законодавства, зокрема, у статті 3 ЦК України, де закріплено судовий захист цивільного права та інтересу. Принцип захищеності цивільних прав реалізується у всіх видах цивільних правовідносин – як майнових, так і немайнових, включаючи інформаційні відносини та відносини інтелектуальної власності [3].

Ефективним способом захисту вважається той, який призводить до реального відновлення порушеного права (забезпечує припинення його невизнання чи оспорювання) або припиняє неможливість задоволення інтересу, а у разі неможливості цього – забезпечує отримання відповідного відшкодування. У практиці Верховного Суду ефективність часто пов'язується з наявністю механізму примусового виконання судового рішення.

З одного боку, такий підхід є правильним, оскільки ухвалення судами рішень, які не можуть бути виконані, створює ситуацію правової невизначеності і не забезпечує реального захисту прав та інтересів осіб, які звертаються до суду. Однак, з іншого боку, така позиція не враховує того, що у деяких категоріях справ (наприклад, стягнення моральної шкоди) справедливою компенсацією для позивача може бути саме судові рішення, яке визнає протиправність поведінки відповідача, а також встановлення кримінальної відповідальності за умисне невиконання судового рішення (стаття 382 Кримінального кодексу України). Проте, на сьогодні кримінальна караність відповідного діяння рідко стимулює порушника до виконання судових рішень через складність доведення умислу боржника щодо ухилення від виконання.

Окремо варто зазначити, що при розгляді грошових вимог питання про ефективність заявленого способу захисту не виникає, оскільки в законодавстві України про виконавче провадження чітко встановлений механізм виконання таких судових рішень, що починається з накладення арешту на майно боржника (частина 7 статті 26, стаття 56 Закону України «Про виконавче провадження»). Більше проблем виникає при виконанні рішень немайнового характеру (розділ VIII Закону України «Про виконавче провадження»), коли боржник особисто зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення [8]. У таких випадках на боржника покладається обов'язок здійснення дій майнового, але не грошового характеру (наприклад, виконання обов'язку, що становить зміст негрошового зобов'язання, в натурі), або ж дій немайнового характеру (наприклад, спростування недостовірної інформації, надання інформації, припинення використання об'єкта права інтелектуальної власності тощо).

Саме для таких ситуацій і призначений інститут астренту.

З огляду на важливість дотримання критерію ефективності способу захисту в судовій практиці, дослідження інституту астренту як матеріального стимулу для виконання судових рішень є надзвичайно актуальним. Це дослідження сприяє посиленню реального захисту прав та інтересів позивача. У Концепції оновлення Цивільного кодексу України також пропонується закріпити інститут астренту на рівні Цивільного кодексу України (загальні положення про зобов'язання).

О. О. Воронько зазначає, що історично астрент виник у Франції в XIX столітті. Його основною ідеєю було стимулювання боржника до своєчасного виконання судових рішень через ризик застосування до нього обтяжуючих санкцій, що стягуються на користь кредитора. Варто зазначити, що астрент спочатку з'явився та розвивався виключно в судовій практиці, тоді як його законодавче закріплення у французькому праві відбулося значно пізніше, лише в першій половині XX століття [1, с. 83].

Згодом, завдяки своїй простоті та ефективності, концепція астренту була закріплена в законодавствах багатьох євро-

пейських країн і продовжує успішно застосовуватися в Італії, Португалії, Бельгії, Фінляндії, Люксембурзі та інших державах.

Крім того, астрент передбачений у деяких актах уніфікації приватного права. Так, положення про астрент міститься в Принципах УНІДРУА (ст. 7.2.4), відповідно до яких суд може зобов'язати сторону сплатити штраф у разі невиконання його рішення. Принципи УНІДРУА дозволяють застосування астренту до будь-яких зобов'язань – як грошових, так і тих, що виконуються в натурі. Астрент може бути присуджений за ініціативою суду або позивача та може бути сплачений на користь держави чи позивача, залежно від правової системи конкретної країни.

Також у п. 3 ст. 111 Кодексу європейського договірної права 2015 р. встановлено правило, згідно з яким, для спонукання боржника до виконання судового рішення, що вимагає виконання зобов'язання в натурі, суд може накласти штраф, розмір якого не перевищує трикратну вартість належного виконання.

Загальновизнано, що метою накладення астренту є заохочення боржника до виконання судового рішення. Відповідач повинен виконати це рішення, щоб уникнути негативних матеріальних наслідків. Інститут астренту має різну правову природу в різних країнах. Існують дві основні моделі: французька (приватно-правова) і німецька (публічно-правова). У французькій моделі астрент стягується на користь позивача, тоді як у німецькій – на користь держави. Важливо зазначити, що у Франції норми про астрент містяться в процесуальному законодавстві, що вказує на його публічно-правову природу [1, с. 84]. Однак стягнення на користь позивача свідчить про його приватно-правовий характер. У Португалії сума астренту розподіляється порівну між стягувачем і державою, а в Кодексі європейського договірної права зазначено, що сума астренту розподіляється між кредитором і державою у співвідношенні 70 і 30 відсотків відповідно.

М.В. Ус вказує, що з огляду на правові реалії України, доцільно стягувати астрент на користь позивача. Це обґрунтовується чинним законодавством про виконавче провадження (ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»), яке передбачає сплату виконавчого збору. Проблема в тому, що виконавчий збір стягується незалежно від дій боржника після відкриття виконавчого провадження і часто не пов'язаний із його добросовісністю, що не є ефективним стимулом для виконання судового рішення. Виконавчий збір фактично є прихованим штрафом, який сплачується на користь держави і додає тягар на боржника, який може бути добросовісним [8, с. 664].

Попри різноманітність підходів до спрямування астренту, він у будь-якому випадку накладається за невиконання відповідачем приватно-правового обов'язку перед позивачем, підтвердженого судовим рішенням, а не за невиконання публічного обов'язку. Таким чином, астрент завжди захищає приватний інтерес позивача, а не публічний інтерес держави. Враховуючи це, астрент має накладатися саме за ініціативою позивача.

Варто також зазначити, що астрент виконує і публічно-правову функцію. Це полягає в перекладенні на позивача тягара контролю за виконанням судового рішення та створенні для нього відповідного матеріального стимулу, що допомагає розвантажити державну систему примусового виконання судових актів. Таким чином, астрент має матеріально-процесуальну природу: з одного боку, він захищає приватний інтерес і стя-

гується на користь позивача за наявності відповідних підстав, з іншого – сплачується за невиконання судового рішення. Це відрізняє астрент від неустойки, яка є засобом захисту цивільних прав та інтересів і водночас мірою цивільно-правової відповідальності.

Ця подвійна природа астренту відмежує його також від суто процесуальної категорії – судового штрафу, який завжди стягується за ініціативою суду. Розмір судового штрафу чітко визначений законодавством, тоді як розмір астренту зазвичай не встановлюється на законодавчому рівні і визначається судом з урахуванням принципів справедливості, співрозмірності та недопущення отримання вигоди від незаконної чи недобросовісної поведінки.

Отже, астрент не є тотожним жодному з вищеперерахованих інститутів, а являє собою самостійний правовий інститут. Щодо категорій справ, у яких застосовується астрент, найспірнішим питанням залишається можливість його застосування до грошових зобов'язань.

Спори щодо цього питання беруть початок у французькій судовій практиці. Показовим є рішення Касаційного Суду Франції від 17 квітня 1956 року, в якому місто Марсель було зобов'язано виплатити компенсацію власникам експропрійованого майна. Оскільки вимоги судового рішення не виконувалися належним чином, суд застосував астрент на випадок подальшої затримки виплат. Касаційний суд підтримав це рішення і визнав правомірність призначення астренту за невиконання грошових зобов'язань у випадку, коли кредитор не має ефективного засобу поновлення свого порушеного права [1, с. 85].

Вивчаючи це питання в контексті правових реалій України, необхідно детальніше проаналізувати механізми, які можуть бути застосовані у разі невиконання відповідачем судового рішення, яке набуло законної сили, з урахуванням чинного законодавства (як цивільного, так і законодавства про виконавче провадження).

Чинне цивільне законодавство України дозволяє після набуття законної сили рішенням суду про присудження грошових коштів застосувати положення ч. 2 ст. 625 ЦК про стягнення пені, трьох відсотків річних та інфляційних витрат. Судова практика свідчить про те, що це положення застосовується до будь-яких грошових вимог, що випливають з цивільних правовідносин. Після винесення судового рішення (про стягнення боргу тощо) зобов'язання не припиняється, і наявність судового рішення про задоволення вимог кредитора не звільняє боржника від відповідальності за невиконання грошового зобов'язання та не позбавляє кредитора права на отримання сум, передбачених ч. 2 ст. 625 ЦК [3].

Що стосується положень законодавства про виконавче провадження, вони забезпечують стимулювання боржника до виконання судового рішення про стягнення грошових коштів. Грошові вимоги підкріплені виконавчим механізмом, передбаченим ч. 7 ст. 26 і ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»: державний виконавець має право накласти арешт на майно боржника для забезпечення примусового виконання судового акту.

Отже, ключовим питанням у контексті застосування астренту до грошових зобов'язань є те, чи не є цей захід надмірним, враховуючи вже існуючі законодавчі положення. Законодавство передбачає інструментарій, який запобігає недобросовісним діям боржника щодо відчуження майна, на яке може бути звернено стягнення за грошовим зобов'язанням. Задово-

лення вимог кредитора не повністю залежить від волі боржника. Накладення арешту стимулює боржника і захищає інтереси кредитора. У разі невиконання грошового зобов'язання, підтвердженого рішенням суду, боржник ризикує понести додаткові грошові втрати.

Таким чином, своєчасне виконання судових актів за грошовими зобов'язаннями досягається завдяки використанню механізмів, передбачених у ст. 625 ЦК України та ч. 7 ст. 26 і ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження». Виключення грошових зобов'язань із сфери дії астренту не впливає критично на ефективний захист інтересів позивача, оскільки державний виконавець активно залучений до реалізації судових рішень щодо грошових вимог та дотримання за ст. 625 ЦК.

Однак, у випадках із негрошовими зобов'язаннями інтереси позивача, які полягають у досягненні результату в натуральній формі, залишаються незахищеними. Законодавство про виконавче провадження та матеріальне право не забезпечують належного захисту таких інтересів. Згідно з Концепцією, право на застосування астренту має суд, якщо подано позов про виконання зобов'язання в натурі (п. 5.3). Це обмеження передбачає застосування астренту лише для примусового виконання обов'язку в натурі, що становить зміст зобов'язального правовідношення. Проте, таке обмеження є необґрунтованим.

Речово-правові вимоги, які спрямовані на отримання виконання в негрошовій формі, пов'язані з обов'язком передати річ (віндикаційний позов) або з конкретною поведінкою, очікуваною від відповідача (негативний позов, позов про встановлення обмеженого речового права). Немає підстав, що перешкоджають застосуванню до них компенсації за очікування виконання судового акту, якщо виконання не може бути здійснене через дії державного виконавця [7].

Такий підхід є виправданим у ситуаціях, коли витребується рухома річ, а відповідач чинить опір її передачі. Виключення становлять позови про визнання права (правопідтверджуючі та правопороджуючі) та позови про визнання відсутності права. Хоча ці вимоги мають негрошовий характер, вони не передбачають активних дій або утримання від них з боку відповідача. У випадках, коли необхідно зломити волю боржника, яка заважає виконанню судового акту, застосування астренту до речово-правових вимог є цілком виправданим.

Крім речових правовідносин, доцільно використовувати інститут астренту у інших цивільно-правових відносинах, зокрема: у вимогах, що виникають з корпоративних правовідносин (ненадання документів, інформації учасникам про діяльність товариства); у захисті прав інтелектуальної власності (заборона використання чужих об'єктів інтелектуальної власності); у справах про банкрутство (витребування новопризначеним арбітражним керуючим у колишнього керівника чи арбітражного керуючого документів, печаток); у захисті особистих немайнових прав (спростування недостовірної інформації, що ганьбить репутацію); у захисті прав в інформаційних відносинах (надання інформації, нерозголошення інформації з обмеженим доступом) [2, с. 314–315].

Отже, найважливішим є впровадження інституту астренту в категоріях справ, де виконання судового рішення залежить від волі боржника. Це стосується ситуацій, коли судові рішення зобов'язує відповідача до дій фактичного чи юридичного характеру, які не пов'язані з грошовими зобов'язаннями. Такий обов'язок може виникати в рамках речових, зобов'язальних,

корпоративних, інформаційних правовідносин, правовідносин інтелектуальної власності чи інших правовідносин.

Часто позивачі звертаються з вимогами про примушення до укладення договору, коли інша сторона ухиляється від цього. Можливість зобов'язання до укладення договору за рішенням суду існує як виняток із принципу свободи договору і може бути застосована лише у випадках, прямо передбачених законом. Після набуття законної сили відповідного рішення суду від боржника вимагається вчинення додаткових дій для досягнення бажаного для позивача результату. Отже, за таких умов існують підстави для присудження астренту.

У справі № 757/45133/15-ц місцеві та апеляційні суди задовольнили позов позивача до ПАТ «Київенерго», зобов'язавши укласти договір постачання електричної енергії до майнового комплексу позивача. Велика Палата Верховного суду (ВП ВС) підтвердила ці рішення, зазначивши, що укладення такого договору є обов'язком постачальника і що запропонований договір відповідає типовому договору. Відмова від укладення договору суперечить вимогам статей 6, 627, 630 Цивільного кодексу (ЦК) та Правилам користування електричною енергією. У разі невиконання зобов'язання з укладення договору, яке відповідає типовому договору, право позивача на захист може бути реалізоване через суд відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 16 ЦК шляхом зобов'язання укласти цей договір [4].

Часто постачальник стикається з ситуацією, коли його продукція не приймається замовником, що порушує права та інтереси постачальника, який вже доклав зусиль і витрат для виконання зобов'язання. У цьому контексті ВП ВС у Постанові від 11.09.2018 у справі № 905/1926/16 висловила позицію, що акт приймання-передачі є лише доказом виконання обов'язків за договором, а підписання акту не є окремим обов'язком. Тому предметом позову має бути не вимога підписання актів, а вимога прийняття продукції. Відповідно, правильніше формулювати позов як «зобов'язати відповідача прийняти продукцію», а не «зобов'язати відповідача прийняти продукцію шляхом підписання актів приймання-передачі» [5].

Разом з тим, така аргументація не є прийнятною, якщо зобов'язання виконується лише шляхом вчинення юридичних дій. Наприклад, у договорах лізингу, де зазначено, що предмет лізингу переходить у власність лізингодержувача після сплати лізингових платежів і підписання акту приймання-передачі, ухилення від підписання акту може бути підставою для позову.

У справі № 910/1607/17 апеляційний суд, і з ним погодився Комерційний господарський суд у складі Верховного Суду (Постанова від 08.05.2018), зазначив, що вимога ТОВ «Київлайн» до ТОВ «Український лізинговий фонд» про підписання акту передачі права власності на предмет лізингу не відновить порушене право позивача і не може бути примусово виконана через відсутність відповідного механізму. КГС ВС погодився з висновком апеляційного суду про відмову в позові ТОВ «Київлайн» з огляду на неправильно обраний спосіб захисту, який виявився неефективним і не привів до відновлення порушеного права позивача [6].

За твердженням М.В. Уса, запровадження інституту астрента, ймовірно, суттєво змінить уявлення про ефективність способів захисту у вигляді виконання обов'язку в натурі, зокрема шляхом зобов'язання вчинити дії фактичного або юридичного характеру (наприклад, укласти договір чи підписати акт) [8, с. 669].

Окремого розгляду потребує питання про підстави для припинення права на астрент після його призначення. На сьогодні єдиною підставою для звільнення боржника від сплати астрента при невиконанні судового акту у встановлений строк має бути об'єктивна неможливість виконання, яка настала після винесення судового рішення і призвела до припинення зобов'язання відповідно до ст. 607 Цивільного кодексу. Під об'єктивною неможливістю слід розуміти, зокрема, загибель індивідуально визначеної речі, яку боржник зобов'язаний був передати кредитор, або прийняття органом державної влади чи місцевого самоврядування акта, що суперечить виконанню зобов'язання.

Висновки. Підсумовуючи, варто підкреслити, що впровадження інституту астренту в законодавство України та практику його застосування є важливим кроком для забезпечення судового захисту цивільних прав. Це сприятиме реалізації принципу захищеності цивільних прав у різних видах цивільних правовідносин, включаючи інформаційні відносини та відносини інтелектуальної власності. З огляду на це, пропонується наступне:

1. Астрент може бути встановлений судом за клопотанням позивача незалежно від того, передбачений він договором між сторонами чи ні; відмова від астренту в договорі є нікчемною.
2. Астрент присуджується у грошовій формі за невиконання відповідачем судового рішення, яке зобов'язує боржника вчинити дії негрошового характеру, коли виконання повністю залежить від волі боржника.
3. Розмір астренту визначається як одноразовий платіж або як платіж, що періодично збільшується з плином часу.
4. Після присудження астренту особа може бути звільнена від його сплати за наявності згоди стягувача, оформленої мировою угодою, або у разі об'єктивної неможливості виконання судового рішення.
5. Розмір астренту має визначатися судом на основі принципів справедливості, співрозмірності, недопустимості отримання вигоди від неправомірної чи недобросовісної поведінки у визначених межах (максимальних і мінімальних), встановлених законом.

Подальші дослідження повинні охопити низку процесуальних питань, адже впровадження інституту астренту на рівні ЦК потребує внесення відповідних змін до процесуального законодавства та законодавства про виконавче провадження, зокрема:

1. Оформлення астренту через виконавчі документи.
2. Ви рішення питання про астрент одночасно з винесенням судового рішення або після цього; визначення процесуальної форми вимоги про астрент у другому випадку.
3. Встановлення у судовому рішенні розумного строку на виконання конкретного рішення чи застосування строків виконання, передбачених законодавством про виконавче провадження, при визначенні астренту.

Література:

1. Воронько О. О. Астрент як спосіб примусу до виконання зобов'язання за законодавством Франції. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право.* № 7(19), 2019. С. 82–88.
2. Грицай С. В. Поняттєвий ряд-віртуальні активи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2022. № 70. С. 313–317. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.49>
3. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ExwdnngsmvpAZJtWi836Rr6-x1quaZJQ/view> (дата звернення: 25.07.2024)

4. Постанова ВП ВС від 08.05.2018 р. у справі № 757/45133/15-ц. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74218787> (дата звернення: 25.07.2024)
5. Постанова ВП ВС від 11.09.2018 р. у справі № 905/1926/16. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76596894> (дата звернення: 25.07.2024)
6. Постанова ВП ВС від 22.05.2018 р. у справі № 922/3065/17. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73469613> (дата звернення: 25.07.2024)
7. Раєцький А. Астрент по-українськи. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/civilne-pravo/astrent-po-ukrayinski.html> (дата звернення: 25.07.2024)
8. Ус М. В., Глотов С. О., Носік Ю.В. Астрент як засіб забезпечення ефективного захисту цивільних прав та інтересів. *Наукові перспективи*. 2023. № 10 (40). С. 664–677.

Kovalyshyn O., Shpodar Yu. Astrent in court procedure: European and Ukrainian context

Summary. One of the core issues of modern court practice is the effectiveness of the defense method chosen by the plaintiff. This effectiveness often depends on the existence of a coercive enforcement mechanism in which the appropriate method of protection is applied. In order to encourage the debtor to actually comply with the court decision, it is advisable to introduce the institution of astrent, borrowed from European law, into the legislation of Ukraine.

The article analyzes the nature of astrent, compares it with other similar concepts, defines the mechanisms that can be applied within the framework of current legislation (civil and enforcement legislation) in cases where the court decision that has become legally binding is not executed by the defendant, as well as the effectiveness of such mechanisms is evaluated.

The authors of the article highlight the importance of the institution of the astrent in the context of choosing an effective way to protect civil rights and interests in court. It is concluded that the most important thing is the introduction of the institution of astrent in cases where the execution of the court decision depends on the will of the debtor: when the defendant undertakes to perform actions of a factual or legal nature that are not related to the fulfillment of a monetary obligation. Such an obligation may exist within the limits of property, obligation, corporate, informational legal relations, intellectual property legal relations and others. Also considered are the issues that need to be resolved when introducing the institution of adjournment into the legislation of Ukraine, in particular: the possibility of establishing an adjournment at the request of the plaintiff, regardless of whether it is stipulated by the contract between the parties or not; the consequences of refusing an astrent in the contract; for which violations an astrent may be awarded and in what form; order of payment of astrent; exemption from payment of arrears; principles of astrent appointment; maximum and minimum astrent limits.

Based on the analysis, it is concluded that the amount of the astrent is determined as a one-time payment or as a payment that periodically increases over time. After the award of an astrent, a person can be exempted from its payment if the debt collector consents, formalized in a settlement agreement, or in the case of the objective impossibility of executing the court decision. The size of the astrent must be determined by the court on the basis of the principles of justice, proportionality, inadmissibility of receiving benefits from unlawful or dishonest behavior within the specified limits (maximum and minimum) established by law.

Key words: astrent, court judgment, court procedure, european law, enforcement of judgment.